

Pokračovatelé Martina Schneidera (následujících 50 let 1673 – 1723)

Příspěvek k dějinám Moravských bratří, 4. část

Daniel Říčan

Velká legenda Martin Schneider, současník Komenského, zemřel 1673 na rodné Moravě v Suchdole a je pohřben někde na současném katolickém hřbitově. Komenský, na jehož kázání chodili Suchdolané do Hladkých Životic, zemřel o tři roky dřív v exilu. Úmrtím legendárního Martina Schneidera nečekal Jednotu bratrskou na Kravařsku konec. V životopise Davida Schneidera autor píše: Martin Schneider, jenž byl častěji vězněn, dosáhl velmi vysokého věku. On vedle Davida Zeisbergera a Ježka v Žilině byli tehdy jediní, kteří po zničení moravské Jednoty bratrské za těžkého pronásledování a častého žalářování, čtení Písma svatého u sebe i svých udržovali. Je zřejmé, že tento autor pocházel z mladší generace a neměl tak dobrý přehled o skutečném stavu věcí. Bylo mnohem víc těch, kteří krizi barokní církve silně vnímali a srovnávali současnou situaci s tím, co slyšovali o Jednotě bratrské od svých otců.

Vedle církve oficiální, preferované státem, rostla církev podzemní s omezenou působností, ale přesto měla vytvořena pravidla své práce. Její věroučná orientace byla na Kravařsku směřována komenského katechismem, jehož celý náklad byl přivezen 1661 do Suchdolu a odsud rozeslán i po okolních vesnicích. Je mnoho dokladů o tom, že na mnoha místech v Suchdole i okolních vesnicích byli písmáci, kteří kolem sebe sdružovali lidi chtivé biblického vzdělávání. Zákaz číst si Bibli se vztahoval i na vrchnost, což dotčené a marně zdůrazňoval při výsleších i hrabě Harrach svým poddaným.

Bratři drželi při sobě i tím, že se snažili vybírat si životní partnery stejného věroučného smýšlení. Například výše zmíněný David Zeisberger (ve skutečnosti Jakob 1606-1702), svobodný sedlák, který dosáhl vysokého věku 96 let, se oženil r.1654 s nejstarší dcerou Martina Schneidera Catharinou, když jí bylo asi 20 let a jemu 44 a kuriozní je, že ji přesto ještě o 15 let přežil.

Po třicetileté válce v Suchdole nebyla obnovena katolická farnost, obec byla přifařena k Šenovu a bohoslužby se konaly v suchdolském kostele jen každou třetí neděli v měsíci a tak si suchdolané konali bohoslužby sami. David Nitschmann Kolář vzpomíná, že každý týden bývalo shromáždění u jeho otce a světnice bývala tak plná, že všichni ani nemohli sedět. Někteří faráři byli velice tolerantní. Například katolický farář Troschke 1677-87 přicházel často k jeho otci a nemuseli před ním své knihy vůbec ukrývat. Jednou jim ale řekl: „Až tady nebudu, budete muset své knihy lépe skrývat.“ Po Troschkem opravdu dostali faráře Schliemana 1687-1690, který je velmi pronásledoval. Měl-li v neděli kázat v Šenově, opatřil si zástupce a sám spěchal na koni do Suchdolu. Tak několikrát přepadl zdejší lidi a pobral jim jejich knihy. Slovo Boží bylo v té době už velice vzácné, ale lidé byli ochotni zaplatit i dvojnásobek. Do stejného období patří autentická zpráva: „Také nebyli nuceni chodit do jiných kostelů, nýbrž když farář nebyl v našem kostele, zasedl každý otec rodiny v neděli s dětmi a čeládkou za stůl, zpívali dosti dlouho a potom četli kázání. Domy však musely být předtím dobře uzavřeny a zamčeny, aby nás žádný cizí nepřistihl s knihami. V naší obci samé mohli jsme si vzájemně důvěřovat, ačkoliv nás bylo bez nedospělých 6 až 7 set farníků, neboť nebylo nikoho mezi námi kdož by neobliboval pravdu. Ale jakmile přišel někdo a byt by byl ten nejnepatrnější, z jiného místa k nám, muselo být vše uklizeno.“

Martin Schneider měl 8 dětí: Zmíněná Catharina nar. kolem r.1635, Susanna 1637, David 1645, Ezechiel 1650, Daniel 1652, Paul 1655, Samuel 1659, Timotheus 1662. Patřili mezi významné osobnosti obce a právě oni a jejich potomci měli největší zásluhu na uchování odkazu Jednoty bratrské na Kravařsku.

Samuel Schneider Patriarcha 1669-1710

Nejaktivnějším pokračovatelem Martina Schneidera však byl jeho vnuk Samuel, syn nejstaršího Davida. Ten také zdědil dům, který Martin vybudoval (čp.90) a kde měl svou soukromou školu. Dějiny Jednoty jej nazývají Patriarchou. Zemřel 4.3.1710 a většina pozdějších exulantů jej ještě dobře znala a vzpomínala na něj v exilu. David Schneider o něm zapsal: **Samuel Schneider, M. Kunz, David Tannenberger a Nitschmannové** vedli dál správný

život v Kristu. U Samuele Schneidera se konala shromáždění, také hody lásky, a sv. Večeře Páně. Měl být jako učitel bratří oběšen, tomu však bylo zázračně zabráněno. Zemřel předčasně ve čtyřiceti letech. Často se v literatuře uvádí pasáž o jeho poslední hodině života: Když mu přišel šenovský páter Lambser udělit poslední pomazání, s díky je odmítl. Na námitku jestli se nestrachuje o své spasení, když odmítá tuto svátost, odpověděl: „Jsem si tak jist svým spasením, tak jako vidí vaše důstojnost to jasné slunce tamhle na nebi.“ Odcházející farář pronesl: „Ó kéž bych zemřel smrtí spravedlivého tohoto.“

Andreas Beyer 1677-1729

Duchovním dítětem Samuele Schneidera byl Andreas Beyer z Kunína, který po sobě o tomto údobí zanechal zajímavé životopisné svědectví: Bůh po dlouhém přání a touze daroval mi zbožného muže Samuele Schneidera v Suchdole, který mě učil mnohému dobrému. Tu jsem se naučil poznávat a cítit svou bídu. Nechtěl jsem chodit na pouti a nedal jsem se k tomu donutit. Měl jsem se dát zapsat do škapulířského bratrstva, ale dal jsem jim odpověď: „Já si přeji být jen zapsán do bratrstva Pána Ježíše a to ne inkoustem a perem, nýbrž Jeho drahou krví.“ Když jsem to řekl, chtěla mne má vrchnost dát na vojnu, abych nemohl jiné svádět. Předala mne obci a ta mne měla odvést. Ale Pán Bůh mne chránil, že jsem v její ruce neupadl. Jednou mne chtěli chytit a já jsem vyskočil na nebezpečném místě, zlomil jsem si paži a přece jsem jim do rukou nepřišel. Za to jsem Boha srdečně velebil. Tím však byl farář a obec ještě více rozzuřeni, i musil jsem se ze své rodné obce vzdálit. Nejdříve jsem se však snažil o svobodu od vrchnosti a když jsem dostal výhostný list, odešel jsem do Suchdola, kde jsem se oženil... (ve verzi kterou zapsala jeho dcera Anna, se uvádí, že unikl pronásledovatelům přes velkou vodu, tedy patrně přes rozvodněnou Odru). Později po dlouhém věznění se mu podařilo uprchnout do Herrnhutu r. 1726.

Psáno pro časopis Poodří, vyšlo v č. 2/2004, s.33.

Pro www.go-east-mission.net převzato z podkladů zaslaných autorem a s jeho svolením.